

Άρειος Πάγος: 1019/1999

Πηγή: Ποιν. Χρονικά Ν/00, σελ. 510

Στοιχεία ανθρωποκτονίας εξ αμελείας. - Όταν η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη πράξη ή παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς, για την στοιχειοθέτηση του σχετικού εγκλήματος προσαπαιτείται η αιτιολόγηση της συνδρομής των όρων του αρ. 15 ΠΚ. - Πηγές της ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης. - Πότε υπάρχει έλλειψη αιτιολογίας στην καταδικαστική απόφαση. - Αναιρείται η προσβαλλόμενη καταδικαστική απόφαση για ανθρωποκτονία εξ αμελείας λόγω ελλείψεως αιτιολογίας, διότι δεν εκτίθενται τα περιστατικά εκείνα επί των οποίων θεμελιώνεται η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση του κατηγορούμενου-πολιτικού μηχανικού, να τοποθετήσει ο ίδιος προσωρινό προστατευτικό κιγκλίδωμα ύψους ενός μέτρου επί του μικρού στηθαίου στο άκρο της ταράτσας, με αποτέλεσμα εκ της παραλείψεως αυτής να χάσει την ισορροπία του ελαιοχρωματιστής, που τελούσε υπό την επίβλεψη του, να πέσει στο κενό και να τραυματισθεί θανάσιμα.

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος Ε. Κρουσταλάκης

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Ι. Τέτοκας

Εισαγγελεύς Σ. Κουτελιδάκης

Δικηγόρος Δ. Μανιατόπουλος

1. Επειδή από το συνδυασμό των διατάξεων των αρ. 28 και 302 ΠΚ προκύπτει ότι για τη θεμελίωση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απαιτείται η διαπίστωση ότι δεν καταβλήθηκε από το δράστη η προσοχή που απαιτείται κατά κρίση αντικειμενική, την οποία κάθε συνετός άνθρωπος οφείλει να καταβάλει κάτω από τις ίδιες πραγματικές περιστάσεις με βάση τους νομικούς κανόνες και συνθήκες και την κοινή πείρα και λογική και ότι αυτός με τις προσωπικές του ικανότητες, γνώσεις και ιδιότητες μπορούσε να αποφύγει το εγκληματικό αποτέλεσμα το οποίο τελεί σε αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την πράξη ή παράλειψη του δράστη. Όταν η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη πράξη ή παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς του δράστη που προηγήθηκε του αποτελέσματος, τότε για την κατ' αυτόν τον τρόπο τελούμενη ανθρωποκτονία από αμέλεια, η οποία τελείται με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή όχι μόνο των όρων του αρ. 28 του ΠΚ, αλλά και του αρ. 15 ΠΚ, κατά το οποίο ... [παρατίθεται το κείμενο]. Από την τελευταία αυτή διάταξη συνάγεται ότι αναγκαία προϋπόθεση της εφαρμογής της είναι η ύπαρξη νομικής υποχρέωσης του υπαίτιου για ενέργεια που τείνει στην παρεμπόδιση του αποτελέσματος, για την επέλευση του οποίου ο νόμος απειλή ορισμένη ποινή. Η ύπαρξη τέτοιας νομικής υποχρέωσης σε έγκλημα που τελείται με παράλειψη μπορεί να πηγάζει είτε από ρητή διάταξη του νόμου ή από σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων, που συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση του υπόχρεου, είτε από σύμβαση, είτε από προηγούμενη συμπεριφορά του υπαίτιου, από την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος του εγκληματικού αποτελέσματος και πρέπει να αναφέρεται και να αιτιολογείται στην απόφαση, επιπροσθέτως δε να προσδιορίζεται ο επιτακτικός κανόνας δικαίου από τον οποίο πηγάζει. Εξάλλου, κατά την έννοια των αρ. 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ (όπως ισχύει μετά το αρ. 2 παρ. 5 Ν. 2408/96) η καταδικαστική απόφαση στην οποία δεν εκτίθενται με πληρότητα σαφήνεια και χωρίς λογικά κενά τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία και θεμελιώνουν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος, για το οποίο ο κατηγορούμενος κηρύχθηκε ένοχος, ή τα αποδεικτικά μέσα (κατά το είδος τους), τα οποία το δικαστήριο έλαβε υπόψη και στα οποία στηρίξε την ανέλεγκτη για τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά κρίση του, ή τις σκέψεις με τις οποίες το δικαστήριο υπήγαγε τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ως αποδειχθέντα στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις, τις οποίες στη συγκεκριμένη περίπτωση εφάρμοσε, στερείται της επιβαλλόμενης από τις ως άνω διατάξεις ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και καθίσταται αναιρετέα, κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ΚΠΔ.

2. Στην προκειμένη περίπτωση το Τριμελές Εφετείο Αθηνών όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση του, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη κρίση του, που βασίζει στα μνημονευόμενα (κατά το είδος τους) στην απόφαση αποδεικτικά μέσα τα ακόλουθα

πραγματικά περιστατικά: Στο Ηράκλειο Αττικής την 6.2.1994 ο κατηγορούμενος και ήδη αναιρεσειών ως υπεύθυνος πολιτικός μηχανικός της αναγειρόμενης επί της οδού Κ. 20 πολυκατοικίας και ο συγκατηγορούμενός του (Γ.Μ.) ως ιδιοκτήτης και εργολάβος της πολυκατοικίας, εξ αμελείας τους προκάλεσαν τον θάνατο του Γ.Δ. που εργαζόταν ως ελαιοχρωματιστής στον 6ο όροφο αυτής. Και συγκεκριμένα στη βεράντα σε εσοχή του κτιρίου στον 6ο όροφο, όπου μετά το πέρας της ζαρντινιέρας υπήρχε στο άκρο της ταράτσας μικρό στηθαίο ύψους 35 εκατοστών, στο οποίο επρόκειτο να τοποθετηθούν κάγκελα, δεν τοποθέτησαν, όπως όφειλαν και μπορούσαν, αυθεντικό προσωρινό κιγκλίδωμα, ύψους ενός (1) μέτρου περίπου, ώστε να προστατεύονται από τον κίνδυνο πτώσεως οι εργαζόμενοι, με αποτέλεσμα, όταν ο εργαζόμενος στην οικοδομή ως ελαιοχρωματιστής Γ.Δ. ευρίσκετο πλησίον του στηθαίου αυτού του 6ου ορόφου και συζητούσε με τον ευρισκόμενο στην εκεί σκαλωσιά συνάδελφο του μάρτυρα Π.Τ. αν τελείωσε για να παραλάβει τα εργαλεία που χρησιμοποιούσε αυτός, έχασε την ισορροπία του κι έπεσε στο κενό και τραυματίστηκε θανασίμως. Ακολούθως κήρυξε τους κατηγορουμένους ενόχους ανθρωποκτονίας από αμέλεια.

3. Έτσι όμως δεν διέλαβε (το Εφετείο) στην προσβαλλόμενη απόφαση του την επιβαλλόμενη ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού στο σκεπτικό της αποφάσεως δεν διαλαμβάνονται τα πραγματικά περιστατικά, τα θεμελιωτικά της υποστάσεως (αντικειμενικής και υποκειμενικής) του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια. Συγκεκριμένα δεν διαχωρίζεται και δεν εξειδικεύεται η νομική υποχρέωση του αναιρεσειόντος, ως επιβλέποντος μηχανικού, και η διαπιστωθείσα παράλειψη της υποχρέωσης αυτής αναφορικά προς το επελθόν αποτέλεσμα, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις του αναιρεσειόντος ως πολιτικού μηχανικού-επιβλέποντος δεν ταυτίζονται με εκείνες του εργολάβου εκτελούμενου οικοδομικού έργου και ειδικότερα δεν εκτίθεται από πού προκύπτει η υποχρέωση του αναιρεσειόντος, ως επιβλέποντος την εκτέλεση του έργου πολιτικού μηχανικού, να τοποθετήσει ο ίδιος προστατευτικό κιγκλίδωμα και από την παράλειψη της υποχρέωσης αυτής έγινε υπαίτιος του εγκλήματος για το οποίο κηρύχθηκε ένοχος. Επομένως πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος ο από το αρ. 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ΚΠΔ λόγος αναιρέσεως, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα συζήτηση στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση αυτή, συντιθέμενο από άλλους δικαστές.